

D E K R E T

z dnia 20 lipca 1954 r.

o służbie w organach bezpieczeństwa publicznego.

Organy bezpieczeństwa publicznego są powołane do ochrony ustroju ludowo-demokratycznego, ustalonego w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, i prowadzą walkę z wszelką działalnością zmierzającą do podważenia lub osłabienia tego ustroju.

Działając na podstawie prawa ludowego organy bezpieczeństwa publicznego prowadzą nieugiętą walkę z agentami imperializmu, szpiegami, dywersantami, sabotażystami i innymi elementami godzącymi w ustrój demokracji ludowej oraz z wszelką wrogą działalnością wymierzoną przeciw budownictwu socjalistycznemu w Polsce.

R o z d z i a ł 1.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Przepisy niniejszego dekretu normują stosunki służbowe w organach bezpieczeństwa publicznego: Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego i urzędach bezpieczeństwa publicznego.

Art. 2. Organy bezpieczeństwa publicznego stanowią formację zorganizowaną na wzór wojskowy i uzbrojoną.

Art. 3. Stosunek służbowy w organach bezpieczeństwa publicznego powstaje przez mianowanie na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się kandydata.

Art. 4. Funkcjonariuszem organów bezpieczeństwa publicznego może być mianowany, kto:

- 1) posiada obywatelstwo polskie,
- 2) jest na odpowiednim poziomie polityczno-moralnym,
- 3) posiada odpowiednie wykształcenie ogólne i przygotowanie zawodowe,
- 4) odbył zasadniczą służbę wojskową albo został przeniesiony do rezerwy lub zwolniony od powszechnego obowiązku wojskowego,
- 5) posiada odpowiedni stan zdrowia, stwierdzony orzeczeniem lekarskim.

Art. 5. Funkcjonariuszów mianuje na stanowiska służbowe Minister Bezpieczeństwa Publicznego lub upoważnieni przez niego przełożeni.

Art. 6. Przed objęciem służby funkcjonariusz składa wobec właściwego przełożonego ślubowanie w przepisanej formie.

Art. 7. Funkcjonariusze podlegają służbowemu opiniowaniu na zasadach określonych przez Ministra Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 8. Na wyższe stanowisko służbowe mianuje się funkcjonariusza w ramach wolnych stanowisk w zależności od opinii służbowej i posiadanych kwalifikacji.

R o z d z i a ł 2.

Stopnie podoficerskie, oficerskie i generalskie.

Art. 9. Funkcjonariuszom nadaje się stopień podoficera, oficera lub generała bezpieczeństwa publicznego.

Art. 10. Ustanawia się następujące kolejne stopnie:

- 1) podoficerowie bezpieczeństwa publicznego:

kapral	bezpieczeństwa publicznego
plutonowy	" "
sierżant	" "
starszy sierżant	" "
- 2) oficerowie bezpieczeństwa publicznego:

chorąży	bezpieczeństwa publicznego
podporucznik	" "
porucznik	" "
kapitan	" "
major	" "
podpułkownik	" "
pułkownik	" "
- 3) generalowie bezpieczeństwa publicznego:

generał brygady	bezpieczeństwa publicznego
generał dywizji	" "
generał broni	" "
generał armii	" "

Art. 11. Stopnie podoficerskie nadają przełożeni upoważnieni przez Ministra Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 12. Stopnie oficerskie nadaje Minister Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 13. Stopnie generalskie nadaje Rada Ministrów na wniosek Ministra Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 14. Warunkiem mianowania na pierwszy stopień podoficerski jest ukończenie szkoły podoficerskiej lub kursu albo złożenie egzaminu na podoficera.

Art. 15. Podoficer może być mianowany na wyższy stopień podoficerski, jeżeli posiada odpowiednią opinię służbową i przesłużył w posiadanym stopniu podoficerskim czasokres, który wynosi w stopniu:

kaprała	— 9 miesięcy,
plutonowego	— 1 rok,
sierzanta	— 18 miesięcy.

Art. 16. Warunkiem mianowania na pierwszy stopień oficerski jest ukończenie szkoły oficerskiej lub kursu albo złożenie egzaminu na oficera.

Art. 17. Oficer może być mianowany na wyższy stopień oficerski, jeżeli posiada odpowiednią opinię służbową i przesłużył w posiadanym stopniu oficerskim czasokres, który wynosi w stopniu:

chorążego	— 1 rok,
podporucznika	— 2 lata,
porucznika	— 3 lata,
kapitana	— 4 lata,
majora	— 4 lata,
podpułkownika	— 5 lat.

Art. 18. Mianowanie na pierwszy lub wyższy stopień podoficerski lub oficerski może nastąpić bez zachowania warunków przewidzianych w art. 14 — 17, jeżeli funkcjonariusz posiada szczególne kwalifikacje i umiejętności oraz odpowiednią opinię służbową.

Art. 19. Minister Bezpieczeństwa Publicznego określi szkoły i kursy, których ukończenie jest warunkiem mianowania na pierwszy stopień podoficerski lub oficerski, oraz zasady i warunki złożenia egzaminu na te stopnie.

R o z d z i a ł 3.

Obowiązki funkcjonariuszów.

Art. 20. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany:

- ze wszystkich sił służyć Ojczyźnie, stać na straży ustroju ludowo-demokratycznego, ustalonego w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej,
- działać w ścisłej zgodności z przepisami prawa,
- być odważnym i nieugiętym w walce z wrogami ustroju demokracji ludowej, z agentami imperiaлизmu, szpiegami, dywersantami, sabotażystami i wszelkimi wrogami klasowymi dążącymi do przywrócenia ustroju kapitalistyczno-obszarniczego,
- ściśle przestrzegać dyscypliny służbowej, wypełniać swe obowiązki sumiennie i gorliwie, w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości,
- wykonywać dokładnie i wiernie rozkazy i polecenia przełożonych, stale podnosić poziom swego

uświadomienia politycznego oraz wiedzy ogólnej i zawodowej.

2. Szczegółowe obowiązki funkcjonariusza określają zarządzenia Ministra Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 21. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystko, o czym powziął wiadomość w związku ze swym stanowiskiem służbowym, wobec każdego, komu nie jest obowiązany przekazać tej wiadomości.

2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa zarówno w czasie służby, jak i po zwolnieniu ze służby.

Art. 22. 1. Funkcjonariuszowi nie wolno podejmować się prac zarobkowych poza służbą.

2. Minister Bezpieczeństwa Publicznego lub upoważnieni przez niego przełożeni mogą zezwolić funkcjonariuszowi na prace zarobkowe poza służbą, jeżeli wzgląd na interes społeczny tego wymaga.

Art. 23. Warunki publikacji lub rozpowszechniania przez funkcjonariusza jego twórczości oraz warunki działalności naukowej, literackiej, artystycznej lub publicystycznej funkcjonariusza określi Minister Bezpieczeństwa Publicznego.

R o z d z i a ł 4.

Prawa funkcjonariuszów.

Art. 24. Funkcjonariusz otrzymuje uposażenie, umundurowanie, mieszkanie służbowe, opiekę lekarską, ulgi przy przejazdach państwowymi środkami komunikacyjnymi oraz świadczenia i należności służbowe przewidziane w osobnych przepisach.

Art. 25. Rada Ministrów określi umundurowanie i oznaki stopni funkcjonariuszów.

Art. 26. 1. Funkcjonariusz po 11 miesiącach służby nabywa prawo do corocznego 30-dniowego urlopu wypoczynkowego.

2. Minister Bezpieczeństwa Publicznego może ze względu na szczególne właściwości i warunki służby przyznać funkcjonariuszowi dłuższy urlop wypoczynkowy w wymiarze do 45 dni rocznie.

Art. 27. 1. Z ważnych i nie cierpiących zwłok względów służbowych przełożony może w wyjątkowych przypadkach wstrzymać udzielenie funkcjonariuszowi urlopu wypoczynkowego w części lub w całości bądź udzielony urlop odwołać.

2. Funkcjonariuszowi odwołanemu z urlopu przysługuje zwrot kosztów podróży spowodowanych odwołaniem według norm ustalonych dla podróży służbowych.

Art. 28. Funkcjonariuszowi, któremu wstrzymano udzielenie urlopu wypoczynkowego albo którego odwołano z urlopu, należy udzielić urlopu w tym samym roku kalendarzowym, a najpóźniej w pierwszych trzech miesiącach następnego roku kalendarzowego.

Art. 29. Funkcjonariuszowi można udzielić urlopu ze względów służbowych lub z innych ważnych przyczyn.

Art. 30. Zasady i tryb udzielania urlopów określi Minister Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 31. Prawa funkcjonariuszów do zaopatrzenia emerytalnego, inwalidzkiego, odprawy i innych świad-

czeń w przypadkach zwolnienia ze służby normują osobne przepisy.

Art. 32. Funkcjonariusz-kobieta korzysta ze szczególnych uprawnień, które przysługują pracownikom według przepisów prawa pracy.

R o z d z i a ł 5.

Przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej i wyróżnieniach.

Art. 33. Funkcjonariusz podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie dyscypliny służbowej.

Art. 34. 1. Wymierza się następujące kary dyscyplinarne: upomnienia, nagany, surowej nagany, surowej nagany z ostrzeżeniem, aresztu, uprzedzenia o niepełnej przydatności służbowej, odroczenia mianowania na wyższe stanowisko służbowe albo na wyższy stopień podoficerski lub oficerski, wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe, obniżenia lub pozbawienia stopnia podoficerskiego lub oficerskiego, wydalenia ze służby.

2. Z karą aresztu można połączyć potrącenie funkcjonariuszowi za okres odbywania tej kary 25% lub 50% uposażenia według posiadanej grupy.

Art. 35. 1. Funkcjonariuszom odznaczającym się sumienną i ofiarną służbą oraz osiągnięciami w szkoleniu politycznym i zawodowym udziela się wyróżnień.

2. Rodzaje wyróżnień są następujące: pochwała, pochwała z wpisaniem do akt osobowych, darowanie i zatarcie kary dyscyplinarnej, nagroda pieniężna lub w postaci podarunku, przedterminowe mianowanie na wyższy stopień podoficerski lub oficerski.

Art. 36. Minister Bezpieczeństwa Publicznego określi zasady i tryb wymierzania i wykonywania kar dyscyplinarnych oraz udzielania wyróżnień.

Art. 37. Oficerowie ponoszą odpowiedzialność przed oficerskimi sądami honorowymi za czyny, które godzą w honor i godność oficera bezpieczeństwa publicznego.

Art. 38. 1. Oficerskie sądy honorowe są wybieralne.

2. Przy orzekaniu członkowie oficerskich sądów honorowych są niezawisli.

Art. 39. 1. Oficerski sąd honorowy wymierza kary: upomnienia, nagany, surowej nagany.

2. Oficerski sąd honorowy może również wystąpić z wnioskiem o wymierzenie innej kary dyscyplinarnej. W tym przypadku oficerski sąd honorowy może zaniechać wymierzenia kary określonej w ust. 1.

Art. 40. Minister Bezpieczeństwa Publicznego określi organizację oficerskich sądów honorowych oraz zasady i tryb postępowania przed tymi sądami.

R o z d z i a ł 6.

Zmiany w stosunku służbowym i zwolnienie ze służby.

Art. 41. Funkcjonariusz może być przeniesiony do innej miejscowości z urzędu lub na własną prośbę albo delegowany do czasowego pełnienia służby poza miejscem stałej służby.

Art. 42. 1.º Funkcjonariusza można wyznaczyć na niższe stanowisko służbowe:

1) na podstawie opinii służbowej stwierdzającej nieprzydatność do służby na zajmowanym stanowisku,

2) jeżeli stan zdrowia funkcjonariusza uniemożliwia pełnienie służby na zajmowanym stanowisku,

3) ze względów organizacyjnych,

4) w trybie dyscyplinarnym.

2. Wyznaczenie funkcjonariusza na niższe stanowisko służbowe z powodów wymienionych w ust. 1 pkt 1, 2 i 3 wymaga zgody Ministra Bezpieczeństwa Publicznego lub upoważnionego przez niego przełożonego.

3. Funkcjonariusz wyznaczony na niższe stanowisko służbowe z powodów wymienionych w ust. 1 pkt 1, 2 i 3 zachowuje poprzednio pobierane uposażenie w ciągu 3 miesięcy od przeniesienia go na to stanowisko. Minister Bezpieczeństwa Publicznego może funkcjonariuszowi przyznać poprzednio pobierane uposażenie na okres dłuższy niż 3 miesiące.

4. Funkcjonariusz wyznaczony na niższe stanowisko służbowe ze względu na stan zdrowia zachowuje poprzednio pobierane uposażenie, jeżeli pogorszenie stanu zdrowia pozostaje w związku ze służbą.

Art. 43. 1. Funkcjonariusz, przeciwko któremu wszczęto postępowanie karne, dyscyplinarne lub przed oficerskim sądem honorowym, może być zawieszony w czynnościach służbowych.

2. Funkcjonariusz tymczasowo aresztowany zostaje zawieszony w czynnościach służbowych.

Art. 44. Zasady wypłaty uposażenia funkcjonariuszowi zawieszonemu w czynnościach służbowych określają osobne przepisy.

Art. 45. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w przypadku:

1) ustalenia przez komisję lekarską zupełnej niezdolności do służby,

2) ukarania funkcjonariusza karą dyscyplinarną wydalenia ze służby.

Art. 46. Funkcjonariusza można zwolnić ze służby:

1) w przypadku stwierdzenia w opinii służbowej nieprzydatności funkcjonariusza w służbie,

2) w przypadku niemożności wykorzystania funkcjonariusza w służbie ze względów organizacyjnych,

3) w przypadku niepełnienia przez funkcjonariusza obowiązków służbowych z powodu choroby przez okres co najmniej 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy,

4) w przypadku niepełnienia przez funkcjonariusza obowiązków służbowych przez okres co najmniej 3 miesięcy z powodu tymczasowego aresztowania,

5) na prośbę funkcjonariusza.

Art. 47. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby z przyczyn określonych w art. 45 pkt 1 i art. 45 pkt 1, 2 i 3 nie może nastąpić w okresie obłożnej choroby przed upływem 6 miesięcy od dnia zachorowania.

Art. 48. 1. Funkcjonariusza-kobiety nie wolno w czasie ciąży i w okresie przerwy w pracy po porodzie zwalniać ze służby z przyczyn określonych w art. 45 pkt 1 oraz w art. 46 pkt 3.

2. Zwolnienie ze służby kobiety w czasie ciąży i w okresie przerwy w pracy po porodzie z przyczyn określonych w art. 46 pkt 1 i 2 wymaga zgody Ministra Bezpieczeństwa Publicznego lub upoważnionego przez niego organu.

3. Kobięcie zwolnionej ze służby w przypadku określonym w ust. 2 w okresie po 5 miesiącach ciąży należy wypłacić uposażenie do końca przysługującej przerwy w pracy po porodzie, niezależnie od odprawy przewidzianej w przypadku zwolnienia ze służby.

Art. 49. 1. Funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby w przypadkach przewidzianych w art. 45 pkt 1 i art. 46 pkt 1, 2 i 3 przysługuje odprawa na zasadach określonych w osobnych przepisach.

2. Odprawa nie przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby za 3-miesięcznym wypowiedzeniem.

3. W razie zwolnienia funkcjonariusza ze służby na jego prośbę Minister Bezpieczeństwa Publicznego może przyznać odprawę.

Rozdział 7.

Przepisy końcowe.

Art. 50. 1. Zdolność fizyczną funkcjonariusza do służby oraz związek pogorszenia stanu zdrowia ze służbą ustalają komisje lekarskie powołane przez Ministra Bezpieczeństwa Publicznego.

2. Minister Bezpieczeństwa Publicznego określi skład oraz zasady i tryb postępowania komisji lekarskich.

Art. 51. 1. Warunek przewidziany w art. 4 pkt 4 nie dotyczy kandydatów do szkół oficerskich bezpieczeństwa publicznego.

2. Czas przebyty w szkole oficerskiej bezpieczeństwa publicznego może być zaliczony na poczet zasadniczej służby wojskowej na zasadach określonych przez Ministra Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 52. Zasady i tryb wykonywania przez funkcjonariuszów powszechnego obowiązku wojskowego określi Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 53. 1. W przypadku zwolnienia ze służby podoficerowie i oficerowie bezpieczeństwa publicznego podlegają ocenie kwalifikacyjnej, na której podstawie zostaje im nadany stopień wojskowy, odpowiadający ich kwalifikacjom.

2. Zasady i tryb postępowania przy kwalifikacji określi Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 54. 1. W przypadku popełnienia przez funkcjonariusza czynu podlegającego ukaraniu w postępowaniu karno-administracyjnym organ powołany do orzekania zawiadamia o tym niezwłocznie przełożonego funkcjonariusza.

2. Organ bezpieczeństwa publicznego ma prawo w ciągu 14 dni od zawiadomienia przejąć sprawę w celu skierowania jej do postępowania dyscyplinarnego.

3. W przypadku popełnienia przez funkcjonariusza czynu, za który w myśl obowiązujących przepisów właściwe organy mogą nakładać kary porządkowe, jak również gdy zachodzi potrzeba przymusowego sprowadzenia funkcjonariusza oraz w przypadku gdy właściwe organy uprawnione są do stosowania aresztu jako środka przymuszenia, organy te zwracają się do organów bezpieczeństwa publicznego, które stosują środki przewidziane w przepisach obowiązujących w organach bezpieczeństwa publicznego.

Art. 55. 1. Pracownicy zatrudnieni w organach bezpieczeństwa publicznego na podstawie umowy o pracę odpowiadają w sprawach o przestępstwa przed sądami powszechnymi.

2. Minister Bezpieczeństwa Publicznego określi zasady i tryb odpowiedzialności dyscyplinarnej pracowników wymienionych w ust. 1.

Art. 56. 1. Funkcjonariuszom oraz pracownikom zatrudnionym w organach bezpieczeństwa publicznego na podstawie umowy o pracę, którzy przeszli do pracy w innych organach administracji państwowej lub instytucji państwowej albo przedsiębiorstwie uspołecznionym za zgodą dotychczasowego i nowego zakładu pracy, zalicza się czas służby (pracy) w organach bezpieczeństwa publicznego do czasu pracy wymaganego dla uzyskania praw urlopowych w nowym miejscu pracy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do funkcjonariuszów i pracowników, którzy przeszli do służby (pracy) w organach bezpieczeństwa publicznego z innych organów administracji państwowej lub instytucji państwowej albo przedsiębiorstwa uspołecznionego.

Art. 57. W art. 17 § 1 ustawy z dnia 20 lipca 1950 r. o zmianie przepisów postępowania karnego (Dz. U. Nr 36, poz. 346) pod lit. d) skreśla się wyrazy „i pracownicy”.

Art. 58. W art. IV ust. 1 przepisów wprowadzających Kodeks Karny Wojska Polskiego (Dz. U. z 1944 r. Nr 6, poz. 28 i z 1951 r. Nr 6, poz. 55) skreśla się wyrazy „oraz funkcjonariusze i pracownicy bezpieczeństwa publicznego”.

Art. 59. W ustawie z dnia 18 stycznia 1951 r. o odpowiedzialności żołnierzy za przewinienia dyscyplinarne i za naruszenia honoru i godności żołnierskiej (Dz. U. Nr 6, poz. 55) art. 20 otrzymuje brzmienie:

„Art. 20. Określone w niniejszej ustawie uprawnienia Ministra Obrony Narodowej przysługują w odniesieniu do Wojsk Wewnętrznych Ministrowi Bezpieczeństwa Publicznego”.

Art. 60. Dekret wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki
Sekretarz Rady Państwa: M. Rybicki